

Sijajno svetišče v Lisieuxu

Ob priliki veličastnih slovesnosti posvečenja nove cerkve na čast sv. Terezike, je napisal Louis Gillet iz slavne francoske akademije, ki ima med svojimi člani samo najboljše in najzaslužnejše francoske pisatelje, krasen članek o ljubki svetnici, tako priljubljeni po vsem svetu, o neizrekljivih svetinostih, ki jih je verno ljudstvo priradilo na čast svoji ljubljenci in o neizmernih žrtvah, s katerimi so ji postavili trojen nagrobni spomenik.

Nova cerkev je sezidana na griču, ki se dviga nad mestom. Zidati so začeli že l. 1929. Ker pa je grič iz gline, je delalo zidanje temeljev za močno svetišče neznozne težave. Izkopati so morali do 250 m globoke vodnjake, da so hrib popolnoma osušili, utrdili in zavarovali proti požreznosti, trganju in razlezanju. Arhitekt, ki je naredil načrte za to mogočno stavbo, se je vozil prav iz Lillea, 300 km daleč, da je sam nadzoroval delo; dasi je že 83 letni starček, je vso dolgo pot prevozil sam s svojim avtom.

Pročelje je razdeljeno na dve nadstropji. V prvem je kripta, kjer počiva truplo vsemogočnega dekletca, v drugem pa je pravo svetišče, z eno samo ladjo, z velikanskim obokom, brez vsakih stebrov in podpor, ki bo lahko sprejelo vase

12.000 ljudi, in z ogromno kupolo, ki pa še ni dovršena. V njej bodo v mozaiku upodobljene vse francoske svetnice, pesem zmagovalstva, visoka pesem večne ženske, ki more ukloniti celo Boga, upodobljen francoski narodni pregovor: Ženska volja, božja volja.

Za gradnjo cerkve so prispevali verniki vsega sveta, le tako je bilo mogoče zbrati potrebnih 200 milijonov dinarjev, kolikor je stala v denarju; koliko pa v trudu in v boju z nepremagljivimi težavami, je pa zapisano v posebni knjigi knjigovodstva.

Ko človek vidi toliko požrtvovalnost vernikov za dostojno proslavitev svojih ljubljencev-svetnikov in za božjo čast in slavo, si mora pač misliti, da tudi današnji tako razviti moderni časi še niso mogli zatreti vere v srcih ljudi, da se tudi danes še lahko kosamo s svojimi gorečimi srednjeveškimi predniki, ki so postavljali ogromne katedrale v Kölnu, v Parizu, v Rimu in nešteto veličastnih svetišč po najrazličnejših krajih vse srednje in zapadne Evrope. Čim huji je vihar nasprotovanja, tem višji je plamen gorečnosti.

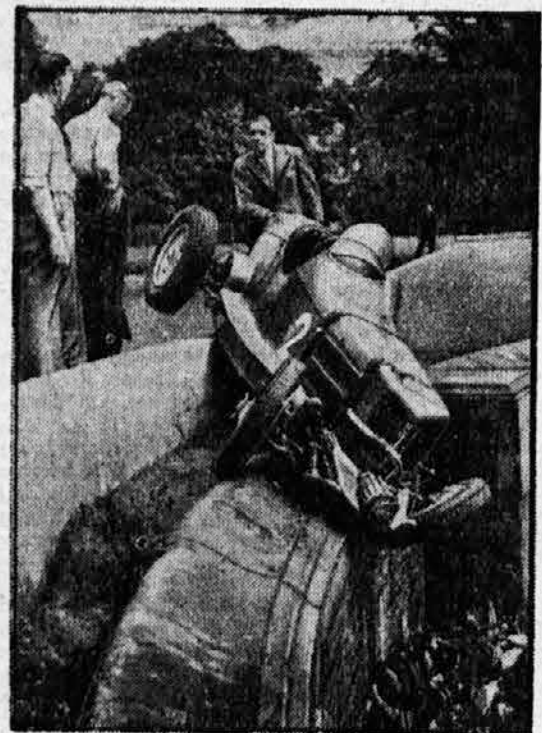
(g)

Nepoznane globine v Koloradu

Ameriška znanstvena odprava bo v kratkem odšla na pot v Veliki kanjon ob reki Kolorado na meji severoameriških držav Arizona, Utah in Kolorado. Po mnenju najsvetovitejših geologov je preteklo najmanj sto tisoč let, odkar je voda zarezala tod svojo prvo strugo, ki jo je do danes izkopal od strahotnih globin. Zato je ostala tudi popolna tajna, kakšne razmere vladajo tod v geološkem, živalskem in rastlinskem pogledu. Odprava, gre sedaj stikati v te neznane kraje, hoče vsaj nekoliko dvigniti zavese teh tajn. V prvi vrsti je namenjena v tako imenovano »Svetišče Šiva« v velikem kanjonu reke Kolorado. To je neka skalnata planota, ki na vseh straneh strmo pada v globočino divjih prepadov, ki jih je izdolbila voda v tisoč in tisoč letih. Ta planota meri komaj dva kvadratna kilometra. Tu se človek še ni nikdar ustavil, pač pa je mogel gledati te divje pečine le z letala, odkoder je planota videti kot kakšna velikanova skala, ki se je ujela v ozko zarezano dolino. Ne samo to, da tja še ni stopila človeška noga, tudi nikjer ni kakšne možnosti, da bi moglo pristati na njej letalo. Sedanja odprava, v kateri je nekaj najboljših ameriških hribovlazcev ter trije newyorški geologi, hoče biti prva na tem kraju.

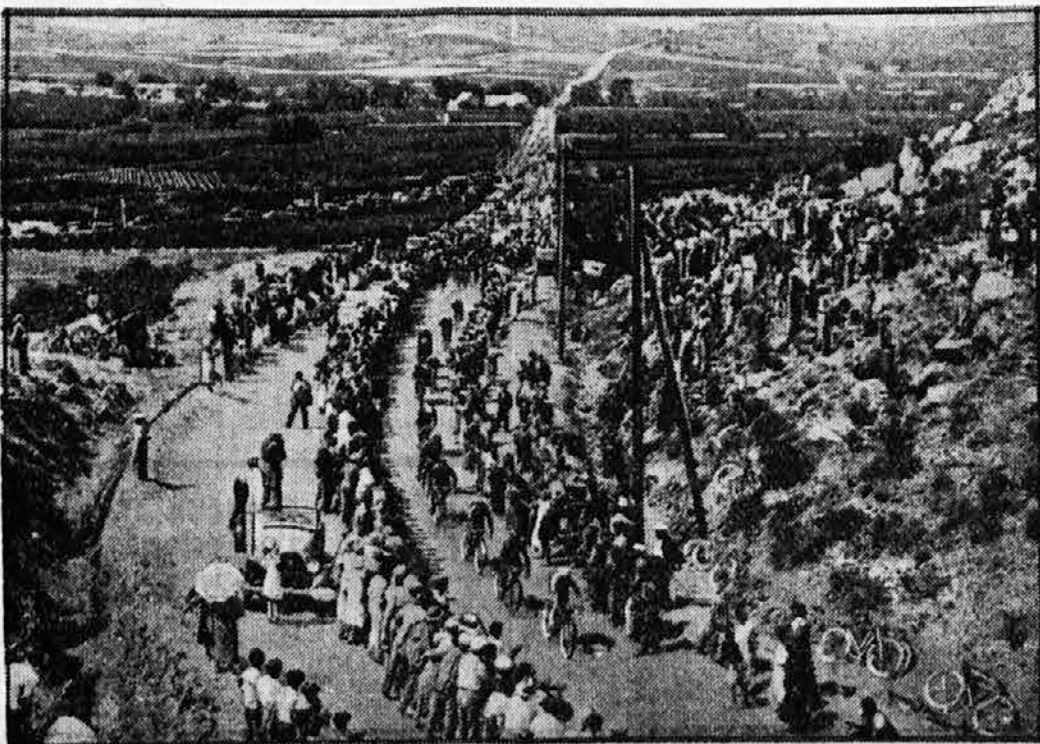
Največja katedrala

Tudi v protestantovski, anglikanski in čemerni Angliji grade že od l. 1933. znamenito, mogočno katoliško katedralo (stolnico) v Liverpoolu na čast Kristusu kralju. Dela zelo hitro napreduje. Mislijo, da jo bodo v oktobru že lahko po-

Pri vajah za velike avtomobilске dirke v Londonu je neki avtomobil treščil čez cestno ograjo in obvisel tik nad globokim jarkom.

svetili in opravili prvo slovesno službo božjo. Cerkev ima kakih 100 arov površine in bo lahko sprejela 10.000 ljudi, ki bodo vsi imeli jasen in prost pogled na glavni oltar. Stroški znašajo tri milijone funtov šterl. (750 milijonov dinarjev), iz česar se pač vidi, da bo morala biti izredno krasna.

Kolesarji, ki tekmujejo na progi okoli Francije, zavijajo na najtežavnejši del proge, v pirenejske klance

Obleka iz bronaste dobe

V zadnjih letih so zgodovinska izkopavanja na Danskem, Švedskem in Norveškem obogatila muzeje s silno zanimivimi najdbami. V krstah, izdolbenih iz debelih hrastovih debel, so našli še dobro ohranjene kose obleke, ki jih cenijo na 1200 let pr. Kr., torej še iz bronaste dobe.

Najdbe so tako številne, da nam jasno kažejo, kako so se ljudje oblačili pred 3000 leti. Tkalstvo je moralo biti takrat že zelo dobro razvito, ker so izkapanje tkanine neverjetno močne in lepo izdelane. Blago je iz temne volne, iz česar sklepajo, da so ljudje gojili neko posebno vrsto ovac, ki jih danes v tistih krajih ni več.

Moški so nosili kratek od pasu čez kolena segajoč plašč, ki so ga privezovali okrog pasu z vrvmi ali jermenom in drug daljši plašč, s katerim so si ogrinjali vrhnji del telesa. Pokrivali so se z debelimi volnenimi kućmami, ki imajo obliko polkrogla.

Za ženske obleke pa si znanstveniki niso popolnoma na jasnem. Našli so namreč dve vrsti oblek: daljšo, podobno moški in krajšo, ki sega nekako do srede stegen, ter je spletna iz debelih niti. Zanimivo je, da so nosile že prave jopice, se pokrivala z mrežastimi kapicami ter si privezovala okrog pasu majhen okrogel bronast ščit s konico.

Najvišji prelaz v Evropi

Doslej se je Francija ponašala s tem, da ima na svojem ozemlju najvišjo evropsko goro Mont Blanc. Pred nekaj dnevi, 10. julija t. l., pa je sam predsednik republike Lebrun otvoril tudi najvišjo pot v Evropi, ki gre čez prelaz Iseran 2769 m visoko. Preje je imela rekord Italija s prelazom Stelvio v Tirolah (2732 m).

Možnost zgraditve ceste čez prelaz Iseran, ki veže po najkrajši poti Lausanne z Nico in Sredozemskim morjem, je imel v mislih že Napoleon. Toda takrat se ni bilo zato tako važnih povodov kakor danes, ko so ljudje »iznašli« turizem. Kdo bi si namreč ne želel redkega užitka voziti se z avtomobilom skozi kraljestvo ledenikov in gorskega veličastja?

Pa tudi velikega praktičnega pomena je nova cesta. Kraja, katera je sedaj cesta znatno približala, Val d'Isère in Bonneval, sta v značni črti samo 16 km oddaljena drug od drugega. Preje pa si moral prevoziti — kdo bi razdaljo prehodil! — 226 km dolgo pot, če si hotel priti iz enega v drugega.

Po dolgoletnih prerekanjih z ministrstvom — od l. 1908. — za potrebno denarno pomoč in po večletnih neverjetnih naporih se je veliki načrt ceste uresničil. Cesta pelje skoro v nepretrgani višini 2000 m, kjer je osem mesecev v letu vse pokrito s snegom, včasih do 10 m na debelo, kjer se temperatura večji del leta suče med —15 do —30 stopinjami. Kaj čuda, če je delo zahtevalo toliko časa in toliko žrtev! Zato pa je sedaj Francija v resnici lahko ponosna ne samo na svoj rekord, ampak na sijajen uspeh svojega dela in na množice turistov, katerim je odkrila redke zaklade svojih naravnih krasot.

(g)

Na francoski narodni praznik v Parizu: Predsednik francoske republike Lebrun (v sredi), maroški sultan (desno) in romunski kralj Karol (levo).

vlakom ni več pusto in utrudljivo. Prijetni glas napovedovalca ti v slikovitih besedah razkazuje naravne in umetne zanimivosti, mimo katerih se voziš. Pod vplivom tega glasu pusta in enolična pokrajina vsa oživi: ona stara cerkev ti pove svoje ime in svojo starost, slikoviti grad, tam v daljavi med drevjem ti kaže vse svoje slavne posestnike in plemiče; neznačna vasica ali pozabljeno staro mesto ti razodeneta velike zgodovinske skrivnosti in dogodke, kakršnih ne bi mogel nikdar slutiti pod to zanemarljivo zunanostjo.

Tudi glasba ti skuša razodeti razne tajne pokrajin. Pokaže ti staro, pristno, narodno glasbeno robo, narodne pesmi, narodna glasbila itd. Ko si že skoro zadremal, te nenadno vzdigne poskočnica, ki preide počasi v globlje, umerjene, nalahno se pozibajoče glasove. Medtem ko vlak drvi z brzino 100 km na uro, se v njem dostojanstveno ali razgredo giblje 30 do 40 parov neskončno počasne in zbrane.

Vsako nedeljo se tako vozijo izletniki — seveda ne preprosti zemljani, ki morajo šteti in odgovarjati za vsak dinarček — proti slavnim letoviškim krajem vzdolž severne in severozapadne obale ali po drugih zanimivih pokrajinah, na love h kakim mogočnim graščakom, na kake blesteče sprejemne slovesnosti, gostije in zabave k raznim denarnim mogotcem najfinjše francoske družbe.

Celo v Parizu postajajo moralni

Na seji pariškega občinskega sveta je tamkajšnji policijski predstojnik predlagal, da se odstrani vsaj iz javnosti vsakršna propaganda, ki jo delajo z raznovrstnimi nemoralnimi slikami, razobešenimi celo po izložbah, knjigami in razglednicami. Občinski svetniki so ta predlog sprejeli, ker se je zdelo vsem na vsak način potrebno, da se takšne vrste nemoralna propaganda že vsaj malo zavre. Toda ni ostalo samo pri sklepu. Hitro so napravili tudi povsod ogled po knjigarnah in tiskarnah, kjer se tiskajo nemoralne knjige. Takšnih knjigarn niso našli v Parizu nič manj kot šestnajst. Med lastniki so bili tudi trije tujci, ki so gotovo tudi kaj pisano pogledali, ko je prišla omenjena prepoved. Treba je bilo odstraniti iz izložb vse slike, s katerimi bi bil lahko žaljen čut sramežljivosti.

Vse francosko časopisje je ta predlog pariškega policijskega predstojnika pozdravilo. Torej je celo Pariz že prišel do spoznanja!

Programi Radio Ljubljana

Cetrtek, 22. julija: Belgrad-Zagreb: 19.50 Orkestralni koncert — 21. Planino — 21.30 Narodne pesmi — Dunaj: 19.25 Vojaška godba — 20.40 Pesmi in plesi. — 21.25 Zabavni koncert — Budimpešta: 19.35 Salonski orkester — 21. Ciganska glasba — 22.05 Puccinijeva opera »La Boheme« — Trst-Milan: 21. Igra — 21.30 Orkestralni koncert — Rim-Bar: 21. Gladniški večer — Praga: 19.50 Solistični koncert — 21. Simfonični koncert avstrijske glasbe — Varšava: 20.10 Laha in plesna glasba — 22. Brahmov koncert — Berlin: 20.10 Plesna glasba — Königsberg: 20.10 Vesela sodolna glasba — Bratislava: 20.10 Rudarska godba — Lipsko: 19.10 Vojaška godba — Köln: 20.10 Orkestralni koncert — 21.10 Plesna glasba — Frankfurt: 21.15 Zenski zbori — Monako: 19. Operetne melodije — 21.10 Violina — Bremen: 21.15 Haydn-Mozart — Job. Strauss — Strassburg: 22. Orgle.

Drugi programi

Cetrtek, 22. julija: 12 Ples prošlih dni (plošče) — 12.45 Vreme, poročila — 13. Cas, spored, obvestila — 13.15 Vredbeni ritmu (plošče) — 14 Vreme, borza — 19. Cas, vreme, poročila, spored, obvestila — 19.30 Nac. ura — 19.50 Zabavni ikotiček — 20. Balalaška (plošče) — 20.10 Slovenska za Slovence (g. dr. Rudolf Kolarič) — 20.30 Prenos iz Dobrne: Simfonični koncert (dirigent Josip Raha) — 22. Cas, vreme, spored — 22.15 Esperant. ska ura: Slovenska narodna pesem.

LJUBEZEN, KI UBIJA

Prvo pismo, ki je bilo zelo dolgo in zelo natančno, je očitalo Edvardu Termondu njegove prejšnje napade in mu kazalo obupni položaj, v katerem se nahaja; pismo je tudi namigavalo, ne da bi se jasno izrazilo, na možnost, da bi se ta nesreča dala popraviti in da bi Edvard potem spet srečno živel.

Prvi pogoj je bil, da se preganec čisto podvrže predpisom in navodilom svojega brata.

Moral je najprej tistim, katere je obiskoval, naznaniti svoj odhod iz Newyorka, potem se pa preseliti v drugo stanovanje pod tujim imenom in tam pričakovati naslednjega pisma.

To je bilo drugo pismo.

Očividno je Edvard v pismu, ki je bilo odposlano v Evropo med prvim in drugim bratovim, sprejel pogoje, stavljene v prvem pismu.

Drugo pismo je nesrečnož naročalo, naj pride v Liverpool na Angleškem, kjer ga bodo čakala nadaljnja navodila.

Ta navodila, ki so bila predmet tretjega pisma, so se omejevala samo na sestanek in razgovor, za katerega je Jakob natančno določil čas in kraj. Dan sestanka je bil določen prav kmalu proti deseti uri zvečer v

Parizu na pločniku med dvema ulicama.

Ti dve ulici, ki ležita med starimi vrtovi, sta zdaj zapuščen, kakor križišče dveh po-deželskih cest.

O predmetu, ki ga je Jakob mislil in ki je imel biti predmet njunega razgovora po tolikih letih, ni bilo v tem pismu nič več govora, kakor v obeh prejšnjih.

A tudi če bi ne bil jaz prej s svojim nenadnim nastopom izvalil Edvardu priznanja, da je res on po bratovem naročilu umoril mojega očeta, bi za to prepričanje zadostovalo to, da so ta pisma s skrivnostnim pozivom padla prav v tisti čas, ko se je izvršil umor.

Bral sem jih znova in znova, te obtožujoče liste — kakor sem prebiral nekoč očetova pisma, ki jih je pisal isti čas.

Najprej sem jih bral v vozu, potem doma v samotni svoje sobe.

In strašna zarota, ki me je napravila si-roto, se je začela pred menoj jasni in vedno bolj ostro in strašno ljubko.

To ulico, kjer je Jakob igral mračnega izkušnjavca, sem slučajno dobro poznal.

Moj stari sošolec iz Versailles je stanoval nekaj korakov stran tista leta po najinem odhodu iz zavoda. Kolikokrat sem ga prese-netil popoldne ali zjutraj na tem stanovanju, da sva potem poklepeta urico ali dve! Po-tem sem ga navadno odpeljal v katero od tistih restavracij na obrežju, kamor sva tako

rada hodila. Zrla sva skozi okna in gledala zeleno vodo v Sini, delo brodarjev in ladje, ki so plule mimo. Kolikokrat so moje noge veselo udarjale ob ta tlak, po katerem sta se zločinca sprehajala, ko sta snovala svoje delo.

Videl sem ju pred seboj, kako se približujeta in oddaljujeta, kako hodita od ene plinske svetilke do druge, slišal sem zvok njunih korakov, ločil sem naglas v govorjenju onega, ki je moral biti moj oči. Ta glas je govoril besede, katerih posledice so težile vse moje življenje.

Zaradi teh besed je moral umreti oče, zaradi njih ej umrla teta in jaz sam sem v detinskih letih toliko trpel; toliko, da moje trpljenje niti zdaj, to minuto, ni bilo niti malo tako kakor tedaj.

Pred očmi mi je vzraslo spačeno obličje nesrečnega ničvredneža, ki me je bil v boju tako ugriznil v levo ramo, da sem jo še sedaj otesal; videl sem ga, kako ureja svojo obleko, ko sem jaz komaj stopil iz sobe, kako pripravlja kovčge, kako pritiska na zvonec in kliče slugo, zahteva račun in ga plača z enim od bankovcev, ki sem mu jih vrgel jaz... in odhaja. Kovčge mu nalože na voz, v naglici se da odpeljati na postajo — brez dvoma na Severno postajo, kjer je najbližja meja. Skoči v prvi vlak... odhaja... in nikdar več ga ne bom imel v svojih rokah.

Strah me je popadel znova.

Dozdaj še ni imel časa, da bi pribežal

kam daleč... Ali bi tekel na policijsko rav-nateljstvo? Označba, ki bi jo mogel dati, bi zadostovala. Prijeli bi ga.

Prisegel sem mu sicer pri spominu na mrtvega očeta, da bom pustil, naj odide.

A kaj je vredna prisega, ki jo je človek dal takemu razbojniku?

Prijeli ga bodo...

Prijeli jih bodo...

In mati?

Mati?

Odkar me je imela v oblasti sumnja o strašni resnici, sem se prvič upiral spominu na mater. To minuto, ko me je prikazen be-žečega morilca vsega razplamtela v divjo jezo, sem si upal očitati kot slabost to ču-stvo usmiljenja do matere. Zakaj to čustvo je bilo, zaradi česar sem moral žrtvovati pol maščevanja. Za mir svoje matere sem se mu moral odreči.

»Pa naj trpi še ona,« sem si govoril. »Naj bo kaznovana še ona, ker ni ostala zvesta spominu na mrtvega očeta!«

Potem pa me je bilo sram, da so moje misli zablodile tako daleč in zdele so se mi kakor zločin.

Živela je z morilcem petnajst let, nosila njegovo ime, delila z njim vse življenje.

Nikdar ne bi mogla prenesti takega od-kritja. In jaz ne bi prenesel očitkov vesti, da sem ji odkril to sramoto.

»Ne!« sem dejal. »Naj pobegne.«